

BEDRIJVEN MET VLEESKUIKENS GROEIEN

Arjan Wisman

Net als in andere sectoren neemt het aantal bedrijven in de vleeskuikenhouderij steeds verder af (tabel 1). In 2000 waren er nog iets minder dan 1.100 bedrijven met vleeskuikens, tegenover ruim 1.400 in 1990. Dat is een daling van 23% in 10 jaar tijd. Het grootste deel van de bedrijven verdween na 1995. De landelijke vleeskuikenstapel was in 2000 met 51 miljoen stuks aanzienlijk hoger dan de 41 miljoen stuks in 1990. Het gemiddeld aantal vleeskuikens per bedrijf steeg door deze ontwikkeling van 29.100 stuks in 1990 tot 46.600 stuks per bedrijf in 2000. Er zijn wel grote verschillen in de bedrijfsomvang. Ongeveer 30% van de bedrijven met vleeskuikens heeft minder dan 25.000 dieren. In deze groep is tussen 1990 en 2000 meer dan de helft van de bedrijven verdwenen (tabel 12). In 1990 kwam nog ongeveer een kwart van de vleeskuikenproductie uit deze groep, in 2000 was dat nog 9%. De groep bedrijven met 25.000 tot 50.000 vleeskuikens bleef in die periode per saldo vrij stabiel. Natuurlijk zijn er wel verschuivingen geweest tussen de groepen bedrijven, vooral van klein naar groot. Een volwaardige arbeidskracht kan ongeveer 60.000 vleeskuikens verzorgen, afhankelijk van de mate van automatisering en de arbeidsorganisatie.

Tabel 1 Aantal bedrijven met vleeskuikens en het aantal vleeskuikens (totaal en gemiddeld per bedrijf), naar bedrijfsomvang in 1990 en in 2000

	Aantal vleeskuikens per bedrijf				Totaal
	<25.000	25.000-49.999	50.000-74.999	>75.000	
1990					
Aantal bedrijven	794	386	178	63	1.413
Idem in %	56	27	13	4	100
Aantal vleeskuikens (x mln.)	10,3	13,2	10,6	7,6	41,2
Idem in %	25	32	26	18	100
Aantal vleeskuikens per bedrijf	12.990	34.200	59.770	120.770	29.140
2000					
Aantal bedrijven	318	379	227	170	1.094
Idem in %	29	35	21	16	100
Aantal vleeskuikens (x mln.)	4,3	13,4	13,7	19,6	50,9
Idem in %	9	26	27	38	100
Aantal vleeskuikens per bedrijf	13.630	35.270	60.170	115.170	46.560

Bron: CBS-Landbouwtelling, bewerking LEI.

Groei bij grote bedrijven

De productiegroei vond tussen 1990 en 2000 voor het grootste deel plaats op bedrijven met meer dan 75.000 vleeskuikens per bedrijf. Dat geldt zowel voor het aantal bedrijven als voor het aantal vleeskuikens. In 2000 hadden de 170 grootste vleeskuikenbedrijven bijna 20 miljoen vleeskuikens, ofwel 38% van het totaal. In 1990 hadden de 63 grootste bedrijven in totaal 7,6 miljoen kuikens met een productieaandeel van 18%. Gemiddeld hadden de grootste bedrijven in 2000 ongeveer 115.000 vleeskuikens per bedrijf.

Regionale verdeling

Bij de regionale verdeling van de vleeskuikenstapel blijkt dat in 2000 bijna de helft van de vleeskuikens (47%) wordt gehouden buiten de concentratiegebieden ('overig Nederland'), tegenover 33% in 1990. In totaal gaat het in 2000 over bijna 24 miljoen kuikens op 515 bedrijven in vergelijking met 13,6 miljoen kuikens op 460 bedrijven in 1990. Hieronder vallen dus ook akkerbouwbedrijven die een tweede tak vleeskuikenhouderij erbij hebben genomen. Het aantal vleeskuikens in het Oostelijk concentratiegebied is in tien jaar tijd het sterkst afgenomen, van 9,2 miljoen naar 8,2 miljoen stuks. Die bedrijven hebben gemiddeld ruim

32.000 kuikens per bedrijf. In het Zuidelijk concentratiegebied zijn de bedrijven in 2000 nog steeds het grootst; gemiddeld bijna 58.000 vleeskuikens per bedrijf. In 1990 had het gemiddelde bedrijf in het Zuidelijk concentratiegebied nog slechts 34.000 kuikens per bedrijf. Die schaalvergroting was vooral het gevolg van 40% minder bedrijven ten opzichte van 1990, want in 2000 was het totaal aantal vleeskuikens in het zuiden nog bijna 3% hoger dan in 1990. Vooral het aantal bedrijven met minder dan 25.000 vleeskuikens nam sterk af. Het aantal bedrijven met meer dan 50.000 kuikens per bedrijf in het zuiden verdubbelde bijna tussen in 1990 en 2000.

Door de invoering van pluimveerechten en de strengere milieuwetgeving zal de schaalvergroting in de komende jaren naar verwachting minder sterk zijn dan in het verleden.